

Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại

(Phần I)

▣Bảo Vũ (ABC Radio)

Hôm nay, cách đây đúng 40 năm, vào ngày mùng 2 tháng 11 năm 1963, cuộc đảo chính tại Sài Gòn, thủ đô Việt Nam Cộng Hòa đang bước vào những giờ phút cuối cùng. Cũng trong ngày hôm nay, người cầm đầu nền Đệ Nhất Cộng Hòa, Tổng Thống Ngô Đình Diệm cùng người em, Cố Vấn Chính Trị Ngô Đình Nhu bị thảm sát.

Trong chương trình Thời Sự Chủ Nhật đặc biệt tuần này và tuần tới với chủ đề "Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại" của **Ban Việt Ngữ Đài Phát Thanh Úc Châu**, Bảo Vũ mời quý vị nghe phát biểu của một số nhân vật từng một thời góp phần, trực tiếp hoặc gián tiếp vào cuộc đảo chính như cựu Trung Tướng Tôn Thất Đính, Hòa Thượng Thích Tâm Châu, cựu Đại Sứ Bùi Diễm, v.v.

Thêm vào đó, trong chương trình đặc biệt này, cựu Trung Tá Vương Văn Đông, người từng thực hiện cuộc đảo chính bất thành hôm 11 tháng 11 năm 1960 cũng lên tiếng nhận định về con người và chế độ của ông Ngô Đình Diệm.

Trong mục Thời Sự Chủ Nhật đặc biệt này, quý vị sẽ có cơ hội được nghe tiếng nói của ông Bùi Tín, cựu Đại Tá Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa kiêm phó Tổng Biên Tập báo Nhân Dân. Ông Bùi Tín nhận định về cố Tổng Thống Việt Nam Cộng Hòa Ngô Đình Diệm, và so sánh nhà lãnh đạo miền Nam với nhà lãnh đạo miền Bắc, cố Chủ Tịch Hồ Chí Minh.

Bất cứ ai tìm hiểu về tình hình chính trị miền Nam đều phải công nhận rằng Ngô Đình Diệm là một nhân vật lịch sử độc đáo có thể gây rất nhiều tranh luận. Lịch sử chắc chắn sẽ nhìn nhận và phán định công cũng như tội của ông một cách đúng đắn và công bình.

Trong lúc này, mặc dù 40 năm đã trôi qua, thế nhưng khá nhiều nhận định vẫn còn gần như giữ y những nét sôi nổi ngày nào. Dù bên hay chống ông Diệm và chế độ của ông, mọi người ai ai cũng phải công nhận rằng, sau khi chế độ Ngô Đình Diệm bị lật đổ, miền Nam đã ngay lập tức rơi vào tình thế hỗn loạn triền miên với bao cuộc đảo chính, chính lý liên

tiếp diễn ra.

Chiến tranh mở rộng và miền Bắc đã ào ạt tung quân vào miền Nam để rồi vào ngày 30 tháng Tư năm 1975, Trung Tướng Dương Văn Minh, người cầm đầu cuộc đảo chính hôm mùng 1 tháng 11 năm 1963 để lật đổ chế độ Ngô Đình Diệm đã đầu hàng quân đội cộng sản miền Bắc.

Trớ trêu thay, nhân vật cao cấp nhất của quân đội miền Bắc có mặt tại dinh Độc Lập lúc ông Dương Văn Minh, Tổng Thống cuối cùng của Việt Nam Cộng Hòa đầu hàng hôm 30 tháng Tư năm 1975 lại chính là Đại Tá Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa Bùi Tín.

Bây giờ, trong mục Thời Sự Chủ Nhật đặc biệt có chủ đề “Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại”, trước hết mời quý vị nghe phát biểu của cựu Trung Tá Vương Văn Đông, người từng thực hiện cuộc đảo chính bất thành hôm 11 tháng 11 năm 1960.

Nên biết, ông Vương Văn Đông xuất thân khóa 2 trường võ bị Đà Lạt. Trước ngày đảo chính, ông từng là Tư Lệnh Phó Liên Đoàn Nhảy Dù, Tư Lệnh Phó Sư Đoàn 7. Sau đó ông về Trường Đại Học Quân Sự làm Giám Đốc lớp Tiểu Đoàn Trưởng và lớp Tham Mưu.

Ông từng theo dự các lớp huấn luyện tại Trường Tham Mưu ở Paris, Pháp, lớp Trung Đoàn Trưởng ở Sài Gòn. Khóa huấn luyện sau cùng ông tham dự trước khi đảo chính là lớp Chỉ Huy Và Tham Mưu ở Lavenworth, tiểu bang Kansas, Hoa Kỳ.

Trước câu hỏi “Xin cho biết cảm nghĩ của ông lúc đó, hồi năm 1960, về ông Ngô Đình Diệm và chế độ”, từ thủ đô Paris, Pháp Quốc, cựu Trung Tá Vương Văn Đông phát biểu như sau:

CỰU TRUNG TÁ VƯƠNG VĂN ĐÔNG: Tôi có những lý do để thực hiện cuộc đảo chính ông Diệm.

Tôi nghĩ rằng sau Hiệp Định Genève, Việt Nam có hơn hai năm hòa bình và có cơ hội hãn hữu để cải tổ toàn diện guồng máy hành chánh do Thực

Dân để lại.

Nhưng chế độ ông Diệm đáng lẽ dùng cơ hội tốt đẹp đó để thiết lập chế độ thực sự dân chủ, pháp trị, thì gia đình ông đã thi hành chính sách triệt hạ những đoàn thể quốc gia hay những người dân chủ không cùng đường lối.

Để thực hiện cái đó, để củng cố địa vị, chế độ của ông Diệm bắt nhân viên, guồng máy chánh quyền hay quân đội phải học tập chủ thuyết Nhân Vị; không khác gì Cộng Sản bắt mọi người học chính trị.

Chế độ còn đưa ra chính sách tố cộng, bắt giữ, giam cầm, thủ tiêu bừa bãi tất cả những ai nghi là đối lập, là cộng sản hay kháng chiến cũ. Gia đình ông Diệm dần dần đi tới tác phong của một chế độ chuyên chế gia đình trị. Là một người ở ngoài Bắc di cư vào, bỏ đất Bắc di cư vào Nam, hy vọng có được chế độ dân chủ thực sự để cho miền Nam khỏi rơi vào tay cộng sản thì tôi lại gặp một chế độ chuyên chế khác.

Về ông Diệm thì thật ra, theo quan niệm của tôi, ông Diệm chỉ là một vị quan lại lỗi thời, tàn dư của một chế độ quân chủ. Nhờ hoàn cảnh chính trị đất nước, ông Diệm đã nắm được chính quyền. Thật ra, theo tôi ông Diệm không hiểu gì về tình hình chính trị đất nước, xa rời quần chúng.

Ngoài ra có thể nói, lúc đó ông ta coi những đối tượng có thể đe dọa chế độ (nguy hiểm) hơn là sự đe dọa của cộng sản. Những đối tượng đó là những thành phần quốc gia không theo chủ trương của ông.

Theo tôi, sự khủng bố do ông Diệm gây ra đã dồn những người quốc gia, dân chủ, dồn dân chúng, dồn những người kháng chiến cũ đến chỗ chống đối.

Theo tôi, đó là nguyên nhân chính gây ra tình trạng bất ổn về mặt chính trị. Tình trạng bất ổn đó đã tạo cơ hội cho chánh quyền miền Bắc và Hoa Kỳ trực tiếp can thiệp vào nội bộ miền Nam mỗi ngày một sâu rộng hơn. Chiến tranh leo thang để rồi đưa đến kết quả là ngày 30 tháng Tư năm 1975.

BẢO VŨ: Kể từ ngày ông đảo chính tới nay đã 43 năm và ông Diệm đã nằm xuống 40 năm rồi. Bây giờ khi nhìn trở lại ông Diệm thì cảm nghĩ của ông về ông Diệm như thế nào ?

CỰU TRUNG TÁ VƯƠNG VĂN ĐÔNG: Hơn 40 năm sau, tôi không thay đổi quan niệm trước đó của tôi về chế độ Nhân Vị, tức là chế độ của ông Diệm.

Tức là, nếu hiện bây giờ vẫn có những điều kiện như lúc đó, và cái đường lối chính trị cũng như lúc đó, thì tôi cũng lại sẽ làm lại một cuộc đảo chính như vậy.

Dĩ nhiên nó có những cái điểm khác như vấn đề tổ chức , vấn đề dùng người, vấn đề kết nạp người sẽ cần thận hơn.

Tôi không thay đổi ý kiến gì về chính sách của ông Diệm hết.

BẢO VŨ: Và nếu phải so sánh giữa chế độ của ông Diệm với chế độ của ông Hồ Chí Minh thì ông thấy hai chế độ như thế nào ?

CỰU TRUNG TÁ VƯƠNG VĂN ĐÔNG: Cũng có dư luận cho rằng dù sao thì chế độ của ông Diệm cũng còn hơn chế độ công sản. Điều đó thì theo tôi cũng có phần nào đúng.

Nhưng mà chúng ta không thể nào đem một chế độ chuyên chế để so sánh với một chế độ độc tài khác, khắc nghiệt hơn; để rồi vừa lòng với cái chế độ thứ nhất. Theo tôi, bổn phận của chúng ta là làm sao cho đất nước có một chế độ công bình, tôn trọng tự do và nhân phẩm của con người.

LỜI DẪN: Một số người cho rằng cuộc đảo chính ngày mùng 1 tháng 11 năm 1963 đã không thể diễn ra; hoặc nếu diễn ra thì cũng đã diễn ra theo những chiều hướng khác, nếu không có sự tham dự của một trong những nhân vật quan trọng nhất lúc bấy giờ là Thiếu Tướng Tôn Thất Đính, Tư Lệnh Quân Đoàn 3 kiêm Tư Lệnh Vùng 3 Chiến Thuật kiêm Tổng Trấn Sài Gòn Gia Định.

Từ California, Hoa Kỳ, ông Tôn Thất Đính cho biết cảm nghĩ của ông về chế độ và con người Ngô Đình Diệm như sau:

CỰU TRUNG TƯỚNG TÔN THẤT ĐÍNH: Tôi nhận thấy là cựu Tổng Thống Ngô Đình Diệm là một người yêu nước và là một con người xứng đáng là một nhà lãnh đạo.

Kiểm được người quốc gia như Tổng Thống Ngô Đình Diệm thì chắc là hoàn toàn không có rồi.

Nhưng chỉ tiếc rằng trong thời gian qua, cũng chỉ vì cái sự ưu ái gia đình quá, quá nể gia đình mà gây ra những xáo trộn trong gia đình cũng như gây ra những xáo trộn về ngoại giao cũng như về quân đội.

Trong khi đó Phật Giáo chỉ là một cái điểm cuối ... (NGHE KHÔNG RÕ: BV) Chính quyền nào đụng tới tôn giáo đều có những sự khó xử và dễ gây ra những sự xúc động quốc tế. Vì thế dù tôi không đảo chánh thì cũng sẽ có cuộc đảo chánh khác; không do người này thì do phe phái khác chủ động.

BẢO VŨ: *Thưa ông, có một số người ở miền Nam nói rằng nếu không lật ông Ngô Đình Diệm thì sớm hay muộn đất nước cũng rơi vào tay cộng sản ?*

CỰU TRUNG TƯỚNG TÔN THẤT ĐÍNH: À, vấn đề đó như thế này:

Đã có một vài sự kiện xảy ra trong thời kỳ đó. Đó là, xuyên qua Ủy Hội Quốc Tế, chính quyền đương thời (Ngô Đình Diệm) đã có sự tiếp xúc với Bắc Việt để tìm sự hòa hợp, để tìm lối thoát, để chống đối lại người Mỹ.

Vì thế những người đó thấy rằng nếu không đảo chánh thì đất nước sẽ rơi vào tay cộng sản. Những người đó nghĩ rằng hòa hợp hòa giải với cộng sản là không được.

BẢO VŨ: *Thưa ông, ông có nghĩ rằng chính phủ Ngô Đình Diệm là một chính phủ đàn áp tôn giáo, đàn áp Phật Giáo ?*

CỰU TRUNG TƯỚNG TÔN THẤT ĐỈNH: Cái sự này thì mình chỉ thấy sự kiện thôi.

Sự kiện là có bắt bớ, sự kiện là đã có các nhà tu bị giam. Dù mình có nói đàn áp hay không đàn áp thì cái sự kiện đó đã xảy ra và quốc tế đã công nhận.

Tôi nghĩ rằng, đó chỉ là một giọt nước. Phật Giáo đã nhảy vào trong cuộc để đứng lên thì phải có sự đàn áp. Vì vấn đề an ninh, sự đàn áp sẽ xảy ra; bắt buộc phải xảy ra.

Tôi nghĩ rằng một chính quyền nào mà đã động tới tôn giáo, như chính quyền hiện hữu của cộng sản hiện nay, khi động tới tôn giáo thì họ cũng sẽ sụp đổ.

BẢO VŨ: *Bây giờ nhìn trở lại 40 năm, ông thấy thế nào về cuộc đảo chính đó.*

CỰU TRUNG TƯỚNG TÔN THẤT ĐỈNH: Chính chúng tôi là người đứng ra chủ trương, chúng tôi có kế hoạch giữ ông Diệm lại mà đưa ông Nhu ra (nước) ngoài đúng theo như ước muốn của mọi người cũng như của ngoại quốc.

Nhưng tiếc thay, cuộc đảo chánh đã không thành. Không thành là vì sao ?

Sau cuộc đảo chánh đã có sự chia rẽ, giành giật. Làm một cuộc đảo chánh mà không có kế hoạch để bảo vệ an ninh. Đảo chánh thành công, nhưng cách mạng không được thể hiện như ước muốn. Đó là sự đau lòng nhất của tôi.

Mãi mãi trong 40 năm và (sau này) ở hải ngoại, khi nghĩ lại tôi cũng cảm thấy ân hận vì mình cũng có tội; vì mình đã làm kế hoạch mà không hoàn thành kế hoạch để bảo tồn tính mạng cho nhà Ngô.

Tôi ân hận rằng đã không bảo vệ được cho gia đình nhà Ngô.

Tôi ân hận rằng mặc dù đã đảo chánh, thế nhưng kế hoạch bị sơ xẩy để có kẻ lợi dụng sát hại sát hại cả gia đình nhà Ngô.

Tôi không ân hận về cuộc đảo chánh, nhưng tôi ân hận về cuộc cách mạng đã không thành. Đảo chánh để đi tới cách mạng; thế mà cách mạng đã không thành.

LỜI DẪN: *Một trong những câu hỏi quan trọng mà cho đến giờ này vẫn chưa có câu trả lời thỏa đáng.*

Câu hỏi đó là: "Ai đã ra lệnh giết ông Diệm, ông Nhu ?"

Sau 40 năm, vẫn chưa một ai lên tiếng xác nhận mình hoặc phe nhóm của mình, đã ra lệnh hạ sát ông Ngô Đình Diệm và người em Ngô Đình Nhu.

Sau đây là phát biểu của ông Tôn Thất Đính về vấn đề này:

CỰU TRƯNG TƯỚNG TÔN THẤT ĐÍNH: À, vâng. Vấn đề này thì dễ trả lời quá.

Cái đó (chủ trương giết hai ông Diệm Nhu) là chủ trương của ông Dương Văn Minh.

Ông Dương (Văn Minh) giết chứ còn ai giết nữa. Người giết là một sĩ quan tùy viên thân tín của ông Minh.

Chỉ có ông tư lệnh mới có thể ra lệnh cho sĩ quan tùy viên. Chỉ có Dương Văn Minh. Không có một tướng nào có thể ra lệnh cho Nhung được hết.

Ông Nhung chỉ làm theo chỉ thị của người tư lệnh của mình là Đại Tướng Dương Văn Minh thôi. Nhưng mà người đã nắm xuống, chuyện đã qua, tôi

để lịch sử phán xét.

Tôi nghĩ rằng trong đó có những màng lưới chính trị xui đẩy vào, áp đặt phải thanh toán nhà Ngô.

LỜI DẪN: *Nên biết sáng ngày mùng 2 tháng 11, từ nhà thờ Cha Tam, Đại Uy Đổ Thọ, tùy viên ông Diệm, theo lệnh ông gọi điện về Bộ Tổng Tham Mưu, nơi phe đảo chính dùng làm tổng hành dinh, để xin các tướng lãnh đảo chính cho xe vào đón ông Diệm và ông Nhu về Bộ Tổng Tham Mưu.*

Trong số những người đi đón có Đại Uy Nguyễn Văn Nhung, tùy viên đồng thời là cận vệ Tướng Dương Văn Minh.

Khi hai ông Diệm và Nhu bị đẩy vào xe M 113 thì trên xe đã có sẵn Đại Uy Nhung. Đoàn xe chạy về Bộ Tổng Tham Mưu. Trên đường đi, hai ông bị giết.

Bây giờ, trong chương trình đặc biệt mang chủ đề Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại, chúng tôi mời quý vị nghe ông Bùi Tín, cựu Đại Tá kiêm phó Tổng Biên Tập báo Nhân Dân. Viên chức cao cấp miền Bắc này nhận định về người lãnh đạo miền Nam ra sao ?

Ông Bùi Tín phát biểu như sau:

CỰU PHÓ TỔNG BIÊN TẬP BÙI TÍN: Ông Ngô Đình Diệm là một nhân vật lịch sử.

Với thời gian 40 năm nhìn lại, người ta mới có thể nhìn rõ hơn. Người ta có nhiều ý kiến rất khác nhau, thậm chí đối lập nhau về nhân vật lịch sử này.

Có người cho là ông ta là nhân vật hoàn toàn tiêu cực. Đặc biệt là những đánh giá ở Hà Nội thì cho đến nay Hà Nội vẫn cho rằng ông là con người phản động, tay sai của Mỹ, của Pháp, v.v...

Đặc biệt, có một số người nữa, như Phật Giáo chẳng hạn, thì coi ông như một đối thủ, một người đã đàn áp tôn giáo. Còn trong những anh em gọi là quốc gia cũ thì có những đánh giá khác nhau: Người thì phê phán kịch liệt; nhưng người thì cũng ca ngợi.

Đối với tôi, tôi thấy rằng ta cần phải có một cách nhìn rất công bằng với lịch sử.

Tôi suy nghĩ về nhân vật này bởi vì tôi biết ông Ngô Đình Diệm ngay từ khi tôi còn nhỏ.

Năm 1933 khi ông Bảo Đại trở về nước trực tiếp chấp chính và làm việc cải tổ nội các thì ông Ngô Đình Diệm được cử làm thượng thư bộ Lại, tức là đứng đầu nội các Nam Triều gồm có 6 vị thượng thư.

Ông cụ thân sinh ra tôi là thượng thư bộ tư pháp cũng cùng thời gian đó. Về sau này ông Diệm lên làm Thủ Tướng và làm Tổng Thống và đến năm 1963 thì ông chết trong cuộc đảo chính bi thảm ngày mùng 1 tháng 11 năm 63.

Khi nhìn lại tất cả các tài liệu, tôi cho rằng ông Diệm là một người yêu nước, một người đã từng chống Pháp. Mà do chống Pháp cho nên ông ta làm Thượng Thư Bộ Lại chỉ có 3 tháng thì ông ta xin từ chức.

Mà nguyên nhân xin từ chức thì bây giờ theo tôi tìm hiểu, chính là vì ông ấy muốn chính phủ Pháp phải giao lại cho chính phủ Nam Triều các quyền nội trị ở Bắc Kỳ y như ở Trung Kỳ theo như quy định của Hiệp Định Patenôtre (ký hồi năm 1884). Nên biết sau này, (vào năm 1887,) người Pháp đã sửa chữa lại Hiệp Định Patenôtre.

Đòi hỏi thứ nhì của ông Diệm là ông đòi Pháp phải để cho Viện Dân Biểu Trung Kỳ và Viện Dân Biểu Bắc Kỳ phải có nhiều thực quyền hơn.

Hai đề nghị này bị người Pháp phản đối cho nên ông Diệm đã từ chức. Khi ông từ chức thì tất cả anh em trong nhà không ai bằng lòng.

Từ các ông anh là ông Ngô Đình Thục, ông Ngô Đình Khôi, cho tới những người em như Ngô Đình Luyện, Ngô Đình Cẩn, Ngô Đình Nhu, v.v. đều phản đối.

Nhưng mà ông ấy kiên quyết từ chức. Ông Diệm đã treo ấn từ quan với thái độ rất khẳng khái.

Sau này khi ông ấy chết thì tôi được biết là chính người Mỹ đã quyết định loại bỏ ông ấy. Tất nhiên là Mỹ không chủ trương giết một cách tàn ác như thế đâu.

Thế nhưng Mỹ muốn rằng ông Diệm phải từ bỏ người em Ngô Đình Nhu và nhất là cô em dâu là Lệ Xuân, là người rất là khó chịu và làm mất uy tín của ông.

Thế nhưng ông đã không nghe, và ông đã giữ nguyên cả ông Nhu và giữ nguyên cô Lệ Xuân cho nên Mỹ quyết định thay.

Tôi nghĩ đấy cũng là thái độ rất ngay thật.

Nguyên nhân là ông ấy không muốn cho Mỹ đưa nhiều quân vào, không muốn mở rộng chiến tranh ra. Tôi nghĩ đấy là một thái độ rất tiến bộ, rất có lợi cho dân tộc.

Do đó tôi coi ông Ngô Đình Diệm là một con người yêu nước.

Ông Diệm là một con người học hành xuất sắc từ nhỏ; bởi vì năm 28 tuổi ông đã là tri huyện của Hải Lăng.

Đã thế, học trường Hậu Bử ra, ông ấy đứng thứ Nhất. Thế rồi ông làm Tuần Phủ, tức đứng đầu cả tỉnh Phan Thiết từ năm mới 30 tuổi.

Sau này, khi vào Huế, ông làm Thượng Thư Bộ Lại, tức là đầu Triều, năm

có 32 tuổi, tức là trẻ nhất trong tất cả các vị thượng thư.

Ông là người có thái độ ngay thật như thế; cho nên, công bằng mà nói, tôi nghĩ lịch sử cần đánh giá ông Diệm là một con người vì dân tộc, một con người yêu nước chân chính.

Tuy nhiên ông có những nhược điểm như xây dựng gia đình trị, như chưa hiểu tất cả những giá trị của dân chủ, v.v. Theo tôi nghĩ đây là những khiếm khuyết của ông Diệm.

KẾT: Thưa quý thính giả, quý vị vừa nghe phần đầu loạt bài đặc biệt 2 kỳ với chủ đề **Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại**.

Chủ Nhật tuần tới, một số nhân vật khác như Hòa Thượng Thích Tâm Châu, cựu Đại Sứ Bùi Diễm, v.v sẽ lên tiếng về vấn đề này. Mục Thời Sự Chủ Nhật của Đài Phát Thanh Uc Châu tới đây chấm dứt. Bảo Vũ xin kính chào và hẹn gặp quý vị vào tuần tới.

Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại (Phần Hai)

Sunday, 9 November 2003

Producer: **Bảo Vũ**

Tổng Thống Ngô Đình Diệm, người khai sinh chế độ Đệ Nhất Cộng Hòa của Miền Nam Việt Nam là người có công hay có tội đối với đất nước Việt Nam ?

Nhận định của các nhân vật từng liên hệ hoặc nghiên cứu về cuộc đảo chính 1.11.1963 và những hệ lụy của nó, sẽ góp phần giúp chúng ta nhận định về vấn đề vừa nêu.

Trong phần nhì của chương trình Thời Sự Chủ Nhật của Đài Phát Thanh Uc Châu với chủ đề "Biến Cố 1.11.1963: 40 Năm Nhìn Lại" trước hết Bảo Vũ xin mời quý vị nghe quan điểm của ông Bùi Diễm, cựu đại sứ Việt Nam Cộng Hòa tại Hoa Kỳ từ cuối năm 1966 cho tới cuối năm 1972. Sau đó, từ năm 1973 tới năm 1975 ông là Đại Sứ Lưu Động.

Nên biết, trước đó ông Bùi Diễm là Bộ Trưởng Phủ Thủ Tướng dưới thời chính phủ Phan Huy Quát.

Thưa quý thính giả, dưới thời Đệ Nhất Cộng Hòa, ông Bùi Diễm là người bênh hay chống đối chế độ Ngô Đình Diệm. Mời quý vị nghe ông phát biểu như sau:

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: Lúc đó tôi thuộc vào lớp người chống chế độ của ông Diệm. Dưới thời ông Diệm tôi đi dạy học. Tôi thuộc vào lớp những người chống chế độ của ông Diệm. Tôi chống ông Diệm trong suốt cả thời ông Diệm.

BẢO VŨ: *Bây giờ 40 năm nhìn trở lại, ông nghĩ về con người Ngô Đình Diệm như thế nào ạ.*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: Thực sự ra mà nói thì mặc dù tôi thuộc lớp người chống chế độ ông Diệm, nhưng mà tôi cũng phải thành thực công nhận rằng, ông ấy là người yêu nước. Ông ấy là người trong sạch.

Ông đã đóng góp nhiều cho việc xây dựng miền Nam thành một quốc gia khá quy củ, nền nếp, uy tín; không thua kém gì những nước khác trong cùng một hoàn cảnh vừa thoát khỏi nền cai trị của Đế Quốc, vừa mới lấy lại nền độc lập.

BẢO VŨ: *Ông nhận định như thế nào về chế độ Ngô Đình Diệm.*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: Về chế độ Ngô Đình Diệm thì tôi nghĩ rằng, ông Ngô Đình Diệm quan niệm cai trị đất nước của ông quá chật hẹp, lỗi thời; và theo cá nhân của tôi, hoàn toàn phản dân chủ.

Chế độ của ông Diệm không dành chỗ cho những người ngoài gia đình và giới thân cận với ông. Vì vậy những người yêu nước khác khó có cơ hội để đóng góp vào việc xây dựng đất nước trong thời gian đó.

BẢO VŨ: *Thưa ông, theo ông, ông Diệm có phải là nhân vật được Mỹ đưa về hay không ?*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỆM: Vào khoảng thời gian ông Diệm được bổ nhiệm làm Thủ Tướng, tôi đang có mặt tại Pháp; và lúc đó một đôi lần tôi cũng có gặp Cựu Hoàng Bảo Đại.

Theo tôi nghĩ ông Diệm được bổ nhiệm là do sự cấu tạo của nhiều yếu tố, vừa quốc tế, vừa nội bộ chính trị của miền Nam. Tôi theo dõi ông Bảo Đại thì thấy ông ấy thường bổ nhiệm những thủ tướng theo từng giai đoạn.

Ảnh hưởng của Pháp nhiều thì ông ấy tìm người thân Pháp. Còn nếu ảnh hưởng Pháp hết rồi, như vào thời điểm Hiệp Định Genève 1954, thì ông lại tìm người khác.

Thành thử ra nếu nói rằng ông Diệm được bổ nhiệm làm Thủ Tướng, là vì ông được nhiều người Mỹ ủng hộ thì cũng đúng một phần. Nhưng đấy không phải là hoàn toàn sự thực.

Đặc biệt là thế này: vào năm 1992, khi qua Pháp, tôi có đến thăm Cựu Hoàng Bảo Đại và tôi cũng đặt câu hỏi y như là Đài (Phát Thanh Uc Châu) vừa hỏi tôi.

Cựu Hoàng Bảo Đại trả lời tôi là, thái độ của Mỹ (đối với ông Diệm) vào thời kỳ đó cũng không được rõ rệt.

Tuy nhiên ông Bảo Đại quyết định chọn ông Diệm là vì ông cho rằng trong số những nhân vật làm chính trị ở miền Nam, ông Diệm là người rõ rệt không dính dáng gì đến người Pháp trong những năm về sau này.

Vì vậy cho nên Cựu Hoàng Bảo Đại quyết định chọn ông Diệm, vì Cựu Hoàng cho rằng có thể người dân dễ ủng hộ ông Diệm hơn là ủng hộ những người khác.

Đấy là những lời rõ rệt mà Cựu Hoàng Bảo Đại nói với tôi về trường hợp của ông Diệm.

BẢO VŨ: *Thưa ông, theo quan điểm của một số người trước đây từng sống tại Việt Nam Cộng Hòa, thì họ nói rằng cuộc đảo chính ngày mùng 1 tháng 11 năm 1963 là một điều hết sức cần thiết, bởi vì nếu không lật ông Diệm sớm, thì đất nước cũng sẽ sớm rơi vào tay Cộng Sản. Ông nghĩ như thế nào về nhận định đó ?*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: Tôi cho rằng mỗi lần mình nói đến chiến tranh Việt Nam thì có đến hàng trăm câu hỏi được đặt ra. Ví dụ như : “Nếu thế này hay thế khác thì tình hình sẽ biến thế ra sao ?”

Những loại câu hỏi này thì khó có câu trả lời; nhưng riêng về giả thuyết mà Đài (Phát Thanh Uc Châu) vừa nêu ra thì tôi không đồng ý.

Vì tôi cho rằng vào lúc đó, vào thời điểm đó, cán cân lực lượng giữa miền Nam và miền Bắc cũng không đến nỗi quá chênh lệch. Riêng về mặt quân sự thì miền Bắc cũng không hoàn toàn có lợi thế như nhiều người tưởng tượng.

BẢO VŨ: *Thưa ông, ông là người chống đối chế độ Ngô Đình Diệm. Vậy ông có bị chế độ bỏ tù hay không ?*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: Không, tôi không bị tù gì cả nhưng tôi có rất nhiều người bạn bị tù vì họ chống đối chế độ của ông Diệm lúc bấy giờ. Riêng cá nhân tôi thì tôi không bị tù vì chống đối chế độ của ông Diệm.

Về việc những người trong tổ chức mật vụ của chế độ theo dõi tôi thì tôi chắc là có

BẢO VŨ: *Thưa ông, chế độ của ông Diệm có biết rõ ông là người chống đối chế độ hay không ạ ?*

CỰU ĐẠI SỨ BÙI DIỄM: À, cái đó (chuyện tôi (Bùi Diễm) chống đối chế độ thì rõ quá rồi còn gì nữa. Cái chuyện đó thì rõ quá, thì chắc quá rồi còn gì nữa.

BẢO VŨ: Nhưng mà tại sao mặc dù ông chống đối chế độ Ngô Đình Diệm mà theo như lời ông nói, ông chống rất rõ ràng, Vậy mà tại sao chế độ Ngô Đình Diệm lại không bỏ tù ông? Như vậy là thế nào ạ ?

CỰU ĐẠI SỨ BÙI ĐIỂM: À, cái đó (cái chuyện chế độ Ngô Đình Diệm không bỏ tù) thì nhiều chứ.

Bởi vì về cái chuyện chống chế độ thì không phải bất kỳ người nào chống chế độ cũng bắt bỏ tù. Những người nào nặng tội thì bị chế độ bắt vào tù; còn những người chỉ chống về phương diện tư tưởng không mà thôi thì cũng không việc gì.

LỜI DẪN: Một trong những yếu tố quan trọng, ít nhất là về mặt nổi, đưa tới sự sụp đổ của chế độ Ngô Đình Diệm là yếu tố Phật Giáo.

Sau đây, chúng tôi mời quý vị nghe phát biểu của Hòa Thượng Thích Tâm Châu, trước đây là Chủ tịch Ủy Ban Liên Phái Bảo Vệ Phật Giáo, từng tranh đấu chống đối chế độ Ngô Đình Diệm trong biến cố 1963.

Sau đó là Hòa Thượng là Viện Trưởng Viện Hóa Đạo Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất đầu tiên.

Hiện nay Hòa Thượng Thích Tâm Châu là Thượng Thủ Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Trên Thế Giới.

Khi chúng tôi hỏi: "Ông Diệm và chế độ của ông có đàn áp tôn giáo hay không ?" Từ Canada, Hòa Thượng Thích Tâm Châu trả lời:

H.T. THÍCH TÂM CHÂU: Năm 1963 một số người ở miền Trung bị cưỡng bách bỏ Phật Giáo theo Thiên Chúa Giáo.

Khi đó tôi đang là Phó Hội Chủ Tổng Hội Phật Giáo Việt Nam. Chính tôi đã đệ trình các đơn khiếu nại lên Tổng Thống cũng như lên Quốc Hội Việt Nam Cộng Hòa kỳ đó.

Cho nên tôi có thể nói được rằng, đối với cụ Diệm, vấn đề coi như một nhà nho học; nhưng những tay chân bên dưới lợi dụng chính quyền, do đó đưa tới quá đà về vấn đề tín ngưỡng. Cho nên Phật Giáo cũng bị tai hại.

Vì thế nên khi có vụ cấm treo cờ Phật Giáo thì vụ tranh đấu 1963 mới xảy ra.

BẢO VŨ: *Thưa Thầy, bây giờ 40 năm nhìn trở lại sau khi ông Ngô Đình Diệm đã mất. Nhận định của Thầy về con người Ngô Đình Diệm và về chế độ Ngô Đình Diệm như thế nào ?*

H.T. THÍCH TÂM CHÂU: Đối với riêng ông Ngô Đình Diệm thì ông cũng là một người đáng kính. Nhưng về phần chế độ thì thực sự chế độ bị những tay chân ở dưới, nhất là bị ông Ngô Đình Thục thao túng.

LỜI DẪN: *Cũng nhân vấn đề Phật Giáo, mời quý vị nghe quan điểm của một nhà nghiên cứu, Tiến Sĩ Phạm Lễ.*

Nên biết ông Phạm Lễ có 3 bằng tiến sĩ: thần học, y khoa và Phật học.

Trong số những tác phẩm ông viết, có cuốn Trả Lại Chỗ Đứng Cho Vũ Trọng Phụng Trong Nền Văn Học Việt Nam; Cây Cầu Dọc, nhận định về chủ nghĩa cộng sản và cuốn The Dynamic system of Vietnamese Buddhism (Tính Năng Động Trong Triết Học Phật Giáo Việt Nam).

Ông hiện đang viết cuốn Trả Lại Danh Dự Cho Tổng Thống Ngô Đình Diệm Và Cố Vấn Ngô Đình Nhu, dự định xuất bản vào năm 2004.

Tiến Sĩ Phạm Lễ hiện đang dạy y khoa tại đại học Paolo Altos, tiểu bang California.

Khi chúng tôi hỏi: "Ông Ngô Đình Diệm và chế độ của ông có đàn áp tôn giáo, nói rõ hơn là đàn áp Phật Giáo hay không ?" Tiến Sĩ Phạm Lễ cho biết:

T.S. PHẠM LỄ: Về vấn đề đàn áp Phật Giáo thì chế độ Ngô Đình Diệm không đàn áp Phật Giáo.

Khi biến cố vào tháng 8 năm 1963 nổ ra, tôi là người được đứng ở đằng sau hậu trường.

Cái quả bom nổ ở Đài Phát Thanh Huế là do ông **Trung Úy Scott của tình báo Hoa Kỳ dùng 'remote control' cho nổ từ xa**. Vì thế, Thiếu Tá Đặng Sĩ sau này đã bị oan.

Tôi xin khẳng định, tôi là người Phật Tử. Pháp danh của tôi là Tâm Như. Đây là pháp danh do cụ Hòa Thượng Tâm Châu đặt cho tôi tại Việt Nam.

Gia đình tôi, bà mẹ tôi và cô tôi là một trong những người đã cúng đất làm Chùa Từ Quang trên đường Phan thanh Giản của cụ Hòa Thượng Tâm Châu.

Thành thử ra, là một người Phật Tử, đứng trước một sự kiện lịch sử, chúng tôi phải nói cho nó đúng. Đó là: Tổng Thống Ngô Đình Diệm không có đàn áp Phật Giáo. Sự đàn áp Phật Giáo, phong trào Phật Giáo hồi đó nổ ra là do Mỹ dựng lên.

BẢO VŨ: *Thưa ông, nhưng mà cho đến giờ này, một số người vẫn cho rằng, ông Ngô Đình Diệm và chế độ của ông là chế độ đàn áp Phật Giáo, vậy ông nghĩ như thế nào ?*

T.S. PHẠM LỄ: Tôi không đồng ý với quan điểm đó. Bởi vì, thật ra, người ta hay cả vú lấp miệng em.

Trong giai đoạn lịch sử như vậy, một mặt ta phải lo đối phó với Cộng Sản, một mặt lại có nội thù ở bên trong, thì thử hỏi làm sao mà yên được. Mỹ lúc đó muốn đổ quân vào VN, nên Mỹ mới dựng ra phong trào đó.

Một trong những người làm tay sai trong phong trào đó, tức là người thực hiện đường lối vu họa cho gia đình ông Ngô đình Diệm về tội đàn áp Phật Giáo chính là ông Thích Trí Quang.

Ông Thích Trí Quang là ai ? Ông Thích Trí Quang là Phạm văn Bồng, tức là tên tình báo năm vùng.

Sau năm 1975 tới bây giờ, chúng ta có thấy Thích Trí Quang xuống đường nữa không ? Và bây giờ Thích Trí Quang có nói gì không ? Nhất là trong mùa này, gọi là mùa pháp nạn. Các vị tu sĩ Phật Giáo, Công Giáo và Tin Lành ở VN đang bị đàn áp. Thế mà ông Thích Trí Quang có dám xuống đường nữa không ? Và ông ấy có tuyên bố gì không ?

Đi ngược lại dòng lịch sử, chúng ta sẽ thấy rằng, ông Ngô Đình Diệm đâu có đàn áp Phật Giáo. Bởi vì, chính ông Ngô Đình Diệm là người mỗi năm đều cung cấp cho Chùa Xá Lợi 300.000 đô la qua tay ông Quốc Vụ Khanh Mai thọ Truyền.

Còn ở ngoài miền Trung thì gia đình ông Ngô Đình Diệm cứ Mừng Một Tết là vào Chùa Từ Đàm lễ. Gia đình ông Ngô Đình Diệm là Công Giáo mà lại vào Chùa Từ Đàm Lễ, thì lễ cái gì vào ngày Mừng Một đó ? Thưa, lễ bố ông Ngô Đình Diệm ở trong đó, tức là vong linh của cụ Ngô Đình Khả ở trong Chùa Từ Đàm.

LỜI DẪN: *Bây giờ mời quý vị nghe quan điểm của một nhà nghiên cứu khác về chế độ Ngô Đình Diệm. Đó là Tiến Sĩ Hoàng Ngọc Thành.*

Nên biết ông từng từng tham gia kháng chiến chống Pháp từ năm 46 tới tháng 12 năm 54 mới về thành khi hiệp định Geneve được ký.

Ông từng lấy tiến sĩ Sử tại Hoa Kỳ và sau đó, trước năm 1975, là giáo sư diễn giảng và Trưởng Ban Sử Địa Đại Học Sài Gòn và thuyết giảng tại một số trường đại học ở miền Nam.

Ông Hoàng Ngọc Thành cũng soạn nhiều sách về chính trị và bang giao quốc tế.

Khi qua Mỹ, Tiến Sĩ Thành đi dạy học, đồng thời tiếp tục công trình nghiên cứu sử và viết 2 quyển bằng tiếng Anh, và quyển Những Ngày Cuối Cùng Của Tổng Thống Ngô Đình Diệm bằng tiếng Việt.

Trước câu hỏi "Với tư cách là một nhà sử học, theo ông chế độ Ngô Đình Diệm có phải là một chế độ độc tài hay không?", Tiến Sĩ Hoàng Ngọc Thành phát biểu như sau:

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Chính quyền Ngô Đình Diệm là một chính quyền mạnh. Tuy nhiên, nếu gọi đó là chính quyền chuyên chế hay độc tài thì chính quyền Ngô Đình Diệm chỉ là chính quyền độc tài nửa vời mà thôi.

BẢO VŨ: *Như vậy là ông công nhận chế độ Ngô Đình Diệm là một chế độ độc tài phải không ạ ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Tôi có thể nói đó là một chế độ mạnh. Chứ không phải là chế độ độc tài theo kiểu như phát xít hay là độc tài theo kiểu cộng sản.

BẢO VŨ: *Thưa ông, ông có thể vui lòng giải thích thêm cho thính giả của Đài (Phát Thanh Úc Châu) về vấn đề ông vừa nói là "nửa vời". "Nửa vời" là như thế nào ạ ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Nửa vời là đừng có gì chống đối chính quyền thì thôi. Chứ ngoài ra, người dân muốn sinh sống, muốn làm gì thì làm, miễn là trong vòng phạm vi pháp luật thì thôi. Kể cả những người xưa kia đi kháng chiến chống Pháp về; như chúng tôi đó, chúng tôi vẫn được tự do, được đi học hành này nọ. Cho nên chính quyền Ngô Đình Diệm dù có tính cách mạnh, tính cách chuyên chế cũng có nhiều điểm rộng rãi tự do.

BẢO VŨ: *Thưa ông, với tư cách là một nhà sử học, ông thấy người dân dưới chế độ Ngô Đình Diệm nhìn về chế độ như thế nào ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Khi ông Diệm cầm quyền thì người ta chỉ trích nhiều.

Sau khi ông Diệm đổ, tình hình miền Nam rất hỗn loạn, và những người chỉ trích ông Diệm không làm được gì cả, thì người dân thấy rằng chính

quyền Ngô Đình Diệm là chính quyền khá hơn nhiều, hơn những chính quyền kế tiếp.

Miền Nam thời Ngô Đình Diệm có chủ quyền, chứ sau này, sau khi Ngô Đình Diệm đổ thì thực chất miền Nam trở thành một thuộc địa của Hoa Kỳ.

Những người chỉ trích ông Diệm bất lực thì thực ra họ đã không làm được gì hết.

BẢO VŨ: *Thưa ông, một trong những luận điểm được những người chống đối chế độ Ngô Đình Diệm đưa ra là, đó là một chế độ gia đình trị, ông nghĩ như thế nào về vấn đề đó ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Cái lời chỉ trích đó có đúng phần nào. Nhưng mà chỉ trích thì dễ, chứ sau này những người chỉ trích không làm được gì cả. (Họ) không làm được chút gì để mà có thể so sánh với thành tích của chế độ Ngô Đình Diệm, chế độ bị chỉ trích là độc tài, là gia đình trị.

Cho nên, chỉ trích thì dễ mà làm thì khó.

BẢO VŨ: *Thế còn vấn đề đàn áp tôn giáo, nói rõ hơn là vấn đề đàn áp Phật Giáo, chế độ Ngô đình Diệm có phải là một chế độ đàn áp Phật Giáo hay không, thưa ông ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Chúng tôi đây là người Phật Giáo nhiều đời. Thời Ngô Đình Diệm, chúng tôi mới dạy trung học. Sau 64 đến 68 mới đi học về ngành Sử.

Chúng tôi thấy chế độ Ngô Đình Diệm cũng có một số sai lầm, thí dụ tại sao không hủy bỏ Đạo Dụ Số 10 coi Thiên Chúa Giáo là một tôn giáo, Phật Giáo là một hội đoàn. Đó là một sai lầm.

Nhưng về vụ Phật Giáo ở Huế, thì đó là sự vụng về của chính quyền, và một số tăng sĩ Phật Giáo muốn lợi dụng việc này để biến thành một sự tranh đấu chính trị.

Cuộc đấu tranh đó, trong bóng tối, có sự vận động, sự giật giây của chính quyền John F. Kennedy nữa. Chứ còn bảo là có chính sách đàn áp (Phật Giáo), thì tôi không nghĩ rằng, chính quyền Ngô Đình Diệm có chính sách đàn áp Phật Giáo.

BẢO VŨ: *Ban này ông nói rằng, những người lật đổ chế độ Ngô Đình Diệm đã không thể làm được những gì như là ông Ngô Đình Diệm đã làm, và ông khi nói về vấn đề độc tài, thì ông nói rằng, chế độ Ngô Đình Diệm quả cũng độc tài một phần nào, và theo lời ông là "độc tài nửa vời". Vậy thưa ông, nếu so sánh giữa chế độ Ngô Đình Diệm với chế độ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa, tức chế độ của miền Bắc, thì ông thấy như thế nào ?*

T.S. HOÀNG NGỌC THÀNH: Sự thật mà nói, chế độ miền Bắc là chế độ chuyên chế độc tài toàn diện. Đó là cái địa ngục.

Còn chế độ Ngô Đình Diệm, dù có bị chê bai chỉ trích là độc tài, không cởi mở, gia đình trị, người dân còn dễ chịu, dễ sống được.

Đời này chỉ có sự tương đối thôi, đâu có tuyệt đối như mọi người muốn. Chỉ trích thì dễ. Những người chỉ trích ông Diệm sau năm 63 có làm được gì đâu.

LỜI DẪN: *Nhiều người Việt Nam, đặc biệt những người từng sống tại miền Nam trước năm 1975 thường có sự liên tưởng giữa biến cố 1.11.63 với biến cố 30.4.1975.*

Thực ra hai biến cố này có liên quan với nhau hay không ?

Mời quý vị nghe đoạn phỏng vấn Cựu Trung Tướng Tôn Thất Đính, nhân vật khi cuộc đảo chính nổ ra là Tư Lệnh Quân Đoàn 3 kiêm Tư Lệnh Vùng 3 Chiến Thuật kiêm Tổng Trấn Sài Gòn Gia Định.

BẢO VŨ: *Thưa ông, có người nói là biến cố 30 tháng Tư năm 1975 là hậu quả trực tiếp của cuộc đảo chính ngày mùng 1 tháng 11 năm 1963. Có đúng hay không ? Theo ông ?*

CỰU T.T. TÔN THẤT ĐÍNH: *Vâng. Vì mình chia rẽ. Sau cuộc đảo chánh quân đội bị chia rẽ thì là hậu quả của nó là đúng rồi đó. Câu anh nói (biến cố ngày 30 tháng Tư năm 1975 là hậu quả trực tiếp của cuộc đảo chính ngày mùng 1 tháng 11 năm 1963) là đúng đó.*

LỜI DẪN: *Đó là nhận định của Tướng Tôn Thất Đính. Tuy nhiên, khi chúng tôi nêu câu hỏi như sau: "Biến cố năm 1963 có phải là con đường dẫn tới biến cố 30 tháng Tư năm 1975 hay không ?"*

Hòa Thượng Thích Tâm Châu trả lời như sau:

H.T. THÍCH TÂM CHÂU: *Thực ra không phải. Không phải như vậy.*

Đây là cái thế. Mình phải nhớ rằng đất nước Việt Nam khi đó vẫn phải chịu ảnh hưởng của Hoa Kỳ. Khi phong trào phản chiến ở Mỹ lan rộng và vì vấn đề quyền lợi chính trị của họ cho nên họ chủ trương để làm sao rút lui ra khỏi đất nước Việt Nam.

Dù ông Diệm có còn, hay ông nào có còn, thì thực sự khi Mỹ muốn bỏ mà mình không có đủ năng lực thì vẫn bị như thường; chứ không phải là do biến cố 63 mà tạo ra (biến cố 30 tháng Tư năm 75.)

LỜI DẪN: *Tất cả những nhân vật đưa ra nhận định mà quý vị vừa nghe đều là những người từng ở miền Nam trước năm 1975.*

Bây giờ, mời quý vị nghe phát biểu của ông Bùi Tín, cựu Đại Tá Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa kiêm cựu Phó Tổng Biên Tập báo Nhân Dân.

Khi chúng tôi xin ông Bùi Tín so sánh cố Tổng Thống Việt Nam Cộng Hòa Ngô Đình Diệm và cố Chủ Tịch Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa Hồ Chí Minh thì ông cho biết:

CỰU PHÓ TỔNG BIÊN TẬP BÙI TÍN: Đối với tôi, tôi thấy là khi phải so sánh thì kể ra là khó; bởi vì mọi sự so sánh nhân vật này với nhân vật kia đều là khập khiễng cả.

Thế nhưng mà ông đã đặt ra vấn đề so sánh, thì tôi cũng có thể nói lên những ý nghĩ chân thật của tôi. Hai ông, Ngô Đình Diệm và Hồ Chí Minh, mỗi người đều có một kiểu, một tinh thần yêu nước khác nhau.

Hai ông có cả một quá trình đối lập nhau và sau này là kẻ thù của nhau. Thế nhưng nhìn chung lại để so sánh thì tôi thấy thế này:

Về vấn đề yêu nước mà có lợi cho đất nước, thì tôi nghĩ ông Hồ Chí Minh đã đưa học thuyết Mác Lê Nin về mà cho đến nay nhiều người vẫn còn sùng bái.

Theo tôi, học thuyết đó không ích lợi lắm, thậm chí còn có tai hại cho đất nước vì dẫn đến chiến tranh.

Bởi vì cơ bản của học thuyết Mác Lê Nin là đấu tranh giai cấp. Cơ bản của học thuyết này là cổ súy bạo lực. Chính cái đó là nguyên nhân dẫn đến chiến tranh.

Cho đến bây giờ, có những em sinh viên ở Hà Nội cho tôi biết là trong Đại Hội 6, khi nhìn lên Hội Trường Ba Đình người ta thấy có cái ảnh lớn nhất là ảnh ông Mác và ông Lê Nin. Khi nhìn thấy như vậy, người ta vẫn không hài lòng, không hiểu lắm.

Khi ông Hồ sắp chết, ông ấy viết di chúc thì ông viết là ông "đi theo cụ Mác, cụ Lê Nin"

Bây giờ càng ngày càng có nhiều người, ngay cả những người ở trong nước, nhìn nhận ra rằng chủ nghĩa Mác Lê Nin là học thuyết không phải đem lợi, mà thậm chí đem lại tai hại cho đất nước.

Do đó, nếu so sánh về yêu nước thì tôi nghĩ rằng ông Hồ Chí Minh đã đi vào con đường không được đứng đắn lắm.

Thế còn về nhân cách, về lòng trung thành với đất nước, về tinh thần dân tộc; đặc biệt về tinh thần dân tộc, tôi nghĩ ông Hồ Chí Minh không có tinh thần dân tộc lắm đâu.

Cho nên ông mới đi lấy những học thuyết ngoại lai về, mà theo tôi, những học thuyết ngoại lai này rất không có lợi cho đất nước

Còn về tinh thần dân tộc của ông Diệm thì rõ ràng là ông chống lại việc người Mỹ đưa quá nhiều quân vào và đưa bom đạn vào.

Tôi nghĩ rằng đấy là tinh thần dân tộc.

Ong ấy chống Pháp, và ông ấy đòi lại cái quyền cai trị Bắc Kỳ cho chính phủ Nam Triều.

Đấy là một thái độ rất dân tộc.

Thêm điều nữa là trong vấn đề đạo đức, về đạo đức thì đúng là người ta thường so sánh hai ông về chỗ hai ông đều không có vợ, đều không có con (CƯỜI)

Nhưng thật ra thì bây giờ, bao nhiêu tư liệu lịch sử ở Quảng Châu, ở Bắc Kinh, ở Pháp, ở Moscow đều nói rõ là ông Hồ Chí Minh có cưới vợ đàn ông. Bà vợ ông Hồ là bà Tăng Tuyết Minh ở Quảng Châu.

Ngoài ra ông Hồ cũng có đủ các thứ: ông có người yêu ở Nga, ở Đức, ở Pháp và nhất là ông chung sống với bà Nguyễn Thị Minh Khai nữa.

Và thậm chí là hình như, và gần như là đã xác định, là ông Hồ có cả con riêng nữa.

Tôi nghĩ rằng, ông Hồ là con người không thành thật, và không phải là một nhà hiền triết, hy sinh toàn bộ mọi thứ như là người ta nói.

Tất nhiên, có vợ có con là chuyện bình thường, nhưng mà cái nghiêm trọng là cái sự che giấu sự thật, tô vẽ mình như là một nhà hiền triết tuyệt đối, không có dính líu gì đến thế nhi.

Tôi nghĩ rằng, đó là những cái ông Hồ Chí Minh không bằng được ông Ngô Đình Diệm.

Ông Ngô Đình Diệm là một con người, tuy không phải tu hành nhưng ông quả là một nhà chân tu.

Ông Diệm không có vợ, không có con, không có chuyện tửu sắc, v.v.

Tôi nghĩ rằng, đứng về mặt đạo đức Á Đông thì rõ ràng về mặt đó, tôi tôn trọng ông Ngô Đình Diệm hơn ông Hồ Chí Minh.

KẾT: Thưa quý thính giả, chắc chắn những nhận định của các nhân vật quý vị vừa nghe sẽ còn tiếp tục gây tranh luận; vì bản thân Tổng Thống Ngô Đình Diệm và chế độ của ông cũng đã là vấn đề gây ra vô vàn tranh luận, thậm chí tạo biết bao chia rẽ giữa không những người Việt chúng ta mà nơi cả người ngoại quốc.

Một ngày kia, khi những đám mây mù thiên kiến, thù hận, ủng hộ cũng như chống đối theo quyền lợi hoặc theo cảm xúc có tính cách giai đoạn, nhất thời qua đi, con người Ngô Đình Diệm và chế độ của ông sẽ được lịch sử phán định một cách vô tư và công bằng.

✦ **Bảo Vũ (ABC Radio)**

Nguồn: [http://www.dactrung.com/Bai-tr-15066-Bien_Co_1111963_40_Nam_Nhin_Lai_\(Phan_II\).aspx](http://www.dactrung.com/Bai-tr-15066-Bien_Co_1111963_40_Nam_Nhin_Lai_(Phan_II).aspx)